

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ

ГАЗАР НУТГИЙН ХЭМЖЭЭ: 327.5 мян.га

Агуулга

- Аймгийн ерөнхий мэдээлэл
- Хүн амын үндсэн үзүүлэлт
- Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
- ААНБ-ын үзүүлэлт
- Эрүүл мэнд
- Нийгмийн зарим үзүүлэлт
- Хөдөлмөр эрхлэлт
- Боловсрол
- Хөдөө аж ахуй
- Аж үйлвэр
- Дархан-Уул аймгийн түүхэн дурсгалт газрууд
- Аймгийн холбоотой ВЭБ хуудас

Дархан хотыг Сэлэнгэ аймгийн Дархан сумын нутагт байрлах Улаанбаатар төмөр замын Дархан Станцын дэргэд байгуулахаар тогтоосны дагуу 1961 оны 10 дугаар сарын 17-нд анхны суурийг тавьсан билээ.

Монгол Улсын Их хурлын 1994 оны 32 дугаар тогтоолоор Дархан-Уул аймаг болж, засаг захиргааны нэгжийн хувьд Дархан, Орхон, Хонгор, Шарын гол гэсэн 4 сум, 26 багтай, 101.9 мянган хүн амтай.

Дархан-Уул аймаг нь 327.5 мянган га газар нутагтай.

Манай аймагт Монголын анхны төмөрлөгийн үйлдвэрлэл, нэхий эдлэл, дулааны цахилгааны болон хүнсний төрөл бүрийн үйлдвэрүүд мах боловсруулах, ургамлын тос боловсруулах үйлдвэр зэрэг голлох үйлдвэрүүд үйл ажиллагаа явуулж байна. Малын удмын сангийн үндэсний цогцолбор шинээр байгуулагдлаа.

Нийт хүн амын 67.5 хувь нь тохилог орон сууцад амьдарч, төвийн эрчим хүчний системд бүрэн холбогдсон байна.

Дархан-Уул аймгийн хүн амын боловсролын түвшин харьцангуй өндөр бөгөөд 10 гаруй их, дээд сургуулийн салбар, коллеж, эрдэм шинжилгээний байгууллага тус аймагт ажиллаж, тэдгээрт 60 гаруй доктор ажиллаж байна.

Дархан-Уул аймгаас төрсөн алдартнууд

❖ Хөдөлмөрийн баатар 8

- Нэхий эдлэлийг үйлдвэрийн оёдолчин Г.Амаржаргал
- Дархан САА-д тракторчин Ж. Батдэлэг
- Дархан САА-д трактор, комбайнч Д.Лида
- Шарын гол ХК-ны эксковаторчин Н.Очирбат
- Дархан САА-д тракторчин Р.Хашбаатар
- Жудо бөхийн үндэсний шигшээ багийн тамирчин Х.Цагаанбаатар
- Тээврийн удирдах газар нийтийн үйлчилгээний жолооч Л.Цэнд-Аюуш
- Шарын гол ХК-ны белазын жолооч Ц.Чимэд

❖ Монгол Улсын гавьяат цолтон 34

Биеийн тамир, спорт

Биеийн тамир спортын
байгууллага 1

Нийт ажиллагчид 23

Эмэгтэй 8

Биеийн тамир,
спортоор
хичээллэгчид
11360

Спорт заал 47

Биеийн тамир, спорт

- Дархан-Уул аймгаас төрөн гарсан спортын Хөдөлмөрийн баатар 1, гавьяат цолтон 11, олон улсын хэмжээний мастер 37, спортын мастер 219, спортын дэд мастер 107, спортын зэрэг цолтон 1385 байна.
- Тив, дэлхий, олон улс, монголын бүх ард түмний спартикад, хүүхдийн спортын наадам, улсын аварга шалгаруулах тэмцээнээс 2017 онд 622 медаль хүртсэн байна.

Соёл, сүм хийд

• Мэргэжлийн урлагийн байгууллагын тоглолт	22
• Мэргэжлийн урлагийн байгууллагын үзэгчид	94200
• Нийтийн номын сан	22
• Нийтийн номын сангийн суудал	336
• Номын сангийн байнгын уншигчид	11876
• Сүм хийд	20
• Будда	5
• Христ	15

Тээвэр, харилцаа холбоо

- Техникийн хяналтын үзлэгт хамрагдсан авто машин бүгд
 - 9152
- Суудлын авто машин
 - 6188
- Ачааны автомашин
 - 2489
- Автобус
 - 353
- Тусгай зориулалтын
 - 122
- Ашигласан хугацаагаар: 3 жил хүртэл 126
 - 4-9 жил 1222
- 10-аас дээш жил 8275
- Суурин утасны цэгийн тоо
 - 1060
- Кабелийн телевиз хэрэглэгчийн тоо
 - 7672

Барилга, орон сууц, нийтийн аж ахуй

- Дотоодын барилгын байгууллагуудын гүйцэтгэсэн барилга угсралт их засварын ажил
 - 38812.8
- Ус түгээх цэгийн тоо
 - 56
- Зөөврийн ус хэрэглэдэг өрх
 - 12831
- Ус тээврийн машины тоо
 - 3
- Хог устгах цэг
 - 5
- Хог тээврийн машины тоо
 - 17
- Халуун усны цэгийн тоо
 - 15

Байгаль орчин

- Ойн сан бүхий газар 81.9 (мян.га)
 - Ойн модоор бүрхэгдсэн газар 66.1
 - Ой модыг огтолсон газар 0.3
 - Мод үржүүлгийн газар 0.02
 - Ой тэлэн ургах нөөц газар 3.1
 - Ойн сангийн бусад газар 4.5
- Гадаргын ус нийт гол горхи 26
 - Тасарсан 5
 - Ширгэсэн 5
- Булаг 31
 - Ширгэсэн 5
- Нуур, тойром 2

Гэмт хэрэг

• Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг бүгд	768
• Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	252
• Хүүхэд гэр бүл, нийгмийн ёс суртахууны эсрэг гэмт хэрэг	18
• Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	385
• Малын хулгайн гэмт хэрэг	19
• Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	43
• Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагч	586
• Эмэгтэй	82
• 18 хүртэлх насны	32
Шүүхээр шийтгүүлсэн хүн	364

Мөнгө, банк

- Иргэдийн хадгаламжийн үлдэгдэл
 - 179802.8 (сая.төг)
- Зээлийн өрийн үлдэгдэл
 - 224847.8(сая.төг)
- Чанаргүй зээлийн өрийн үлдэгдэл
 - 7249.8 (сая.төг)

Төрийн санхүү

- Орон нутгийн төсвийн нийт орлого
 - 57349.2(сая.төг)
- Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага
 - 60945.8 (сая.төг)
- Улсын төсөвт орон нутгийн төсвөөс шилжүүлсэн орлого
 - 270.3(сая.төг)

Хүн амын тоо, насны бүлгээр, 2017 он, сумдаар

Сумдын нэр	Нийт хүн ам	0-14	15-64	65+
Дархан	84256	24858	55728	3670
Орхон	3226	884	2195	147
Хонгор	6217	1803	4114	300
Шарын гол	8180	2320	5514	346
Нийт	101879	29865	67551	4463

Хүн амын насны бүлгийн эзлэх хувь, хүйсийн харьцаа 2017 он, сумдаар

Сумдын нэр	Нийт хүн амд хүүхдийн эзлэх хувь	Хөгшидийн эзлэх хувь	Хөдөлмөрийн насны хүн амын эзлэх хувь	Хүйсийн харьцаа
Дархан	29.5	4.4	66.1	94.1
Орхон	27.4	4.6	68	105.9
Хонгор	29	4.8	66.2	109.5
Шарын гол	28.4	4.2	67.4	103.2
Нийт	29.3	4.4	66.3	96.1

Хүн ам, сумаар 1990 – 2017 он

Сумдын нэр	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2017
Дархан	80,140	68,402	66,863	74,663	77,547	80,652	84,256
Орхон		2,892	3,256	2,933	5,796	3,076	3,226
Хонгор		5,807	5,579	5,336	3,277	5,970	6,217
Шарын гол		9,983	8,619	7,724	8,423	7,993	8,180
Нийт	80,140	87,084	84,317	90,656	95,043	97,691	101,879

Өрхийн тоо , сумаар 2005 – 2017 он

Сумдын нэр	2005	2010	2015	2016	2017
Дархан	18,291	23,457	25,216	25,314	25,411
Орхон	810	979	977	974	987
Хонгор	1,188	1,642	1,584	1,615	1,608
Шарын гол	1,949	2,262	2,194	2,194	2,127
Нийт	22,238	28,340	29,971	30,097	30,133

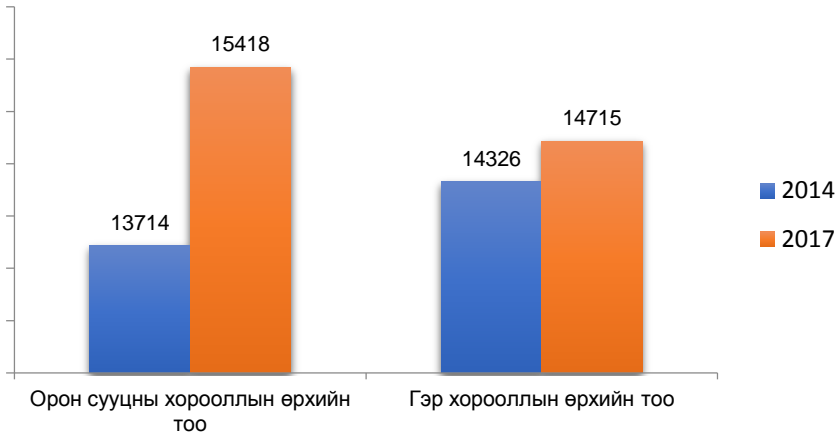
ОРОН СУУЦНЫ НӨХЦӨЛ

Аймгийн хэмжээнд 2017 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 30133 өрх, 101879 хүн ам бүртгэгдсэн байна. Үүнээс орон сууцны хороололд 15418 өрхийн 50101 хүн, гэр хороололд 14715 өрхийн 51778 хүн, нийт бусад сууцанд буюу орон гэргүй 75 өрх амьдарч байна.

		2014 он	2017 он
Нийт өрхийн тоо		28040	30133
Орон сууцны хорооллын өрхийн тоо бүгд		13714	15418
Үүнээс	Нийтийн орон сууцны	13563	15247
	Тусдаа тохилог орон сууц	103	107
	Бусад сууц буюу орон гэргүй	48	64
Гэр хорооллын өрхийн тоо бүгд		14326	14715
Үүнээс	Тохилог орон сууцанд	27	109
	Байшинд амьдардаг	8824	8997
	Монгол гэрт амьдардаг	5448	5545
	Бусад сууц буюу орон гэргүй	27	64
Орон сууцны хороололд амьдарч буй өрхийн эзлэх хувь		48.9	51.2
Гэр хороололд амьдарч буй өрхийн эзлэх хувь		51.1	48.8

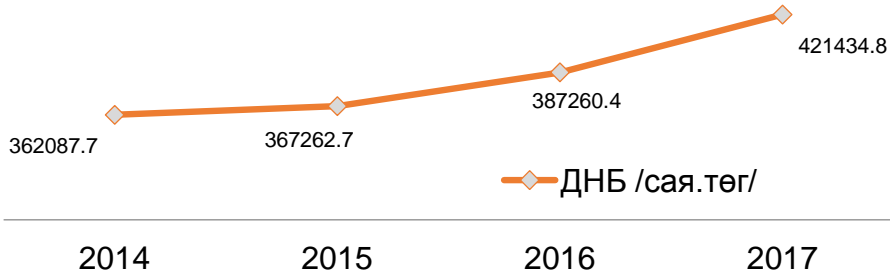

Зураг 1. Аймгийн өрхийн тоо, сууцны төрлөөр

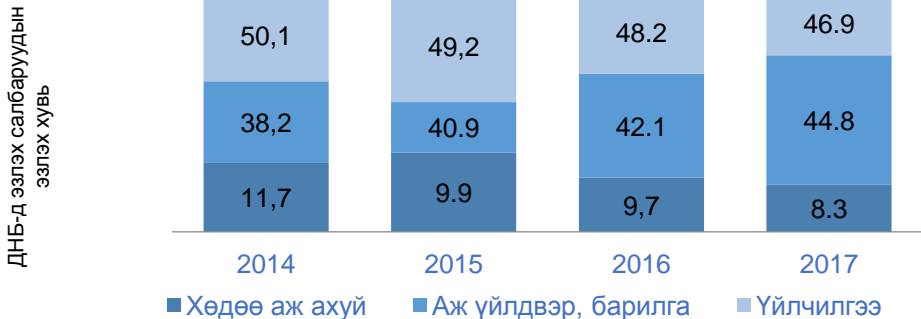
2017 онд монгол улсын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 1.5 %, төвийн бүсийн 14.5% болох 421.4 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж байна.

Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 4.2 сая төгрөг, аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт дүнгээр 188.8 тэрбумд хүрсэн байна.

ДНБ-ийг салбараар авч үзвэл: ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйн салбар 8.3 %, Аж үйлдвэр, барилгын салбар нь 44.8 %, Үйлчилгээний салбар 46.9 %-ийг тус тус эзэлж байна. Нэг хүнд ногдох ДНБ нь 2014 онд 3.8 сая, 2015 онд 3.8 сая, 2016 онд 3.9 сая, 2017 онд 4.2 сая төгрөгт хүрсэн байна.

АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО

2016 оны тооллогод хамрагдсан аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төрлөөр нь авч үзвэл: 84.3% нь аж ахуйн нэгж, 12.7% нь төрийн бус байгууллага, 3.0 % нь төсвийн байгууллага байна.

Үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо

Сумдын нэр	1998	2006	2011	2016	2017
Дархан	594	798	1238	1740	1887
Орхон	40	55	75	87	91
Хонгор	59	28	51	54	56
Шарын гол	81	83	83	92	96
Нийт	774	964	1447	1973	2130

АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГА –ын ажиллагчдын сарын дундаж цалин

805.200

мянган төгрөг

902.200 МЯН.ТӨГ

705.000 МЯН.ТӨГ

Эрүүл мэндийн зарим үзүүлэлт, 1995 – 2017 он

Үзүүлэлт	1995	2000	2005	2010	2015	2017
Их эмч	244	249	228	231	263	274
Эм зүйч	8	19	26	22	61	62
Ердийн өсөлт (хүн)	1298	1469	21	1678	714	2198
Нэг эмчид ногдох хүн	334	337	385	407	371	368
Нэг сувилагчид ногдох хүн	242	245	270	287	244	281
1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин	43.2	3.4	12.3	9.7	8	11
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлт тутамд)	62.7	47.4	21	29	32	29
Үр хөндөлт	640	96	23	293	136	402
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид	1507	1040	1009	1050	769	939

Төрөлт, нас баралтын тоо, жилийн эцсийн байдлаар, сумдаар

Сумдын нэр	Төрөлт		Нас баралт	
	2016	2017	2016	2017
Дархан	2037	1820	515	478
Орхон	90	73	18	15
Хонгор	140	117	32	23
Шарын гол	180	161	55	59
Дүн	2447	2171	620	575

Нийгмийн зарим үзүүлэлт, 1995 – 2017 он

Үзүүлэлт	1995	2000	2005	2010	2015	2017
Төрөлт	1644	1561	1466	2061	2683	2171
Эмэгтэй	732	786	689	1018	1339	1065
Нас баралт	571	606	653	677	598	575
Дундаж наслалт	63.97	61.2	63	65.71	69.04	68.67
Бүтэн өнчин хүүхдийн тоо	150	176	250	195	112	81
Хагас өнчин хүүхдийн тоо	1788	1450	1587	1138	721	671
Өрх толгойлсон эхийн тоо	1645	2410	3021	4256	3317	3577
18 хүртэлх насны хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх	1333	1188	1854	1766	1841	1427
18 хүртэлх насны 4, түүнээс дээш хүүхэдтэй өрх	0	0	0	238	798	878

Нийгмийн зарим үзүүлэлт, 2017 он

Үзүүлэлт	2017
18 хүртэлх насны 4, түүнээс дээш хүүхэдтэй өрх	878
18 хүртэлх насны хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх	1427
1000 хүнд ногдох төрөлт	22.4
1000 хүнд ногдох нас баралт	5.4
Хүн амын дундаж наслалт	68,67
Эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлсэн өвчтөн	22700
10 000 хүн ам ногдох хорт хавдараар шинээр өвчлөгчид	20.7
Хорт хавдраар нас барагчид	148

2016

3146

2017

3577

Өрх толгойлсон эхийн тоо

45

32

Бүтэн өнчин хүүхдийн тоо

588

539

Хагас өнчин хүүхдийн тоо

860

958

Өрх үүсгэн ганц биеэр амьдардаг өндөр настан

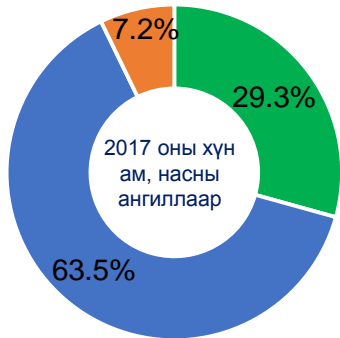

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үзүүлэлт 2013 – 2017 он

Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017
Хөдөлмөрийн насны хүн ам	63332	65250	63153	64176	64707
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	36955	36749	39839	37992	42522
Ажиллагчид	33969	33315	34567	32125	36476
Ажилгүй иргэд	2986	3434	5272	5867	6046
Эмэгтэй	1480	1630	1850	1939	2161
Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд	2315	2179	1818	1925	2014
Эмэгтэй	1316	1242	1028	1061	1125
Ажиллах хүчний оролцооны түвшин	55.6	52.8	54.8	52.2	58.0
Ажил эрхлэлтийн түвшин	51.1	47.8	47.6	44.1	49.7
Ажилгүйдлийн түвшин	8.1	9.3	13.2	15.4	14.2

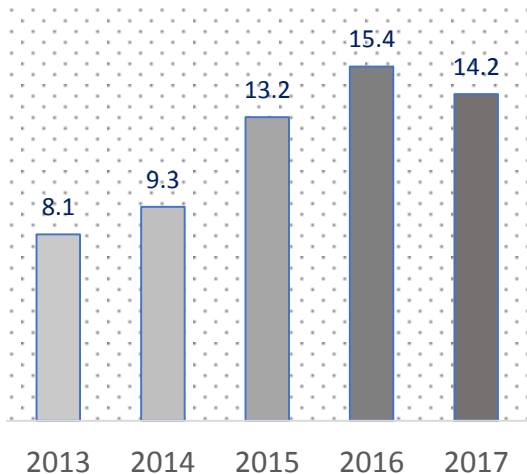

Нийт хүн амд хөдөлмөрийн насны хүн амын эзлэх хувь, 2017 оноор

- Хүүхэд (0-14)
- Хөдөлмөрийн насны хүн ам (15-59)
- Тэтгэврийн насны хүн ам (60<)

Ажилгүйдлийн түвшин

Боловсролын үзүүлэлт

Үзүүлэлт	2005/2006	2010/2011	2015/2016	2016/2017	2017/2018
ЕБСургуулийн тоо	27	28	27	26	26
ЕБС-д өдрөөр суралцагчдын тоо (1000 хүн)	23.7	18.5	18.6	19.0	19.4
ЕБС-ийн хамран сургалтын бохир жин (1-9 р анги)	95.1	96.2	105.5	106.2	104.7
ЕБС-ийн суралцагч-багшийн харьцаа	24.8	18.0	18.2	18.8	18.9
СӨБ-ийн байгууллагын тоо	17	21	41	43	43
СӨБ-д хамрагдсан хүүхдийн тоо (1000 хүүхэд)	3.2	4.2	7.4	7.8	8.3
СӨБ-д ажиллаж байгаа нэг багшид ногдох хүүхэд	27.6	25.0	29.2	28.9	30.0

Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагын үндсэн багш 277

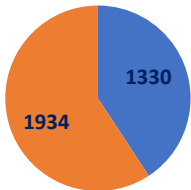
ЕБС-ийн нэгдүгээр ангид элсэгчид 2143

Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагад хамрагдсан хүүхэд 8.3 мянга

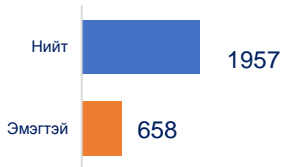
Их, дээд сургуульд суралцагчид

■ Эрэгтэй
■ Эмэгтэй

Техникийн болон мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид

Малын тоо

Төрөл	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Бодоор *	74861	54346	56456	60292	68396	63874	73062	70786
Толгойн тоо	249821	256810	268369	279053	324241	288363	324163	310939
Тэмээ	717	507	434	185	89	73	95	38
Адуу	10195	10972	11253	12812	14173	14726	16949	16996
Үхэр	32470	33861	35609	39240	46601	46933	49003	50291
Хонь	127614	124987	135966	144924	167617	143597	162178	150838
Ямаа	78825	86483	85107	81892	95761	83034	95938	92776

*Бодод шилжүүлэхдээ адуу, үхрийг 1 бод, тэмээг 1.5 бод, 6 хонь 8 ямааг тус бүр 1 бод гэж тооцов. 2017 оны жилийн эцсийн мал тооллогын дүнгээр Дархан-уул аймгийн 4 сумын 9 багт 310.9 мянган толгой мал тоолуулж 2016 оныхоос 13.2 мянган толгой малаар буюу 4 хувиар буурсан байна. Мал сүрэг таван төрлөөр авч үзвэл адуу, үхэр өсч, тэмээ, хонь, ямаа буурсан байна.

Өрх, малчдын тоо, насны бүтэц, тэдний соёл, ахуйн байдал

Төрөл	2008	2009	2010	2011	2012
Малтай өрх	2546	2746	3029	2752	2411
Малчин өрх	1121	1309	1218	1316	941
Малчдын тоо	2521	2822	3206	3784	1837
16-34 насны	845	987	904	981	577
35-аас тэтгэвэрт гарах хүртэл насны	1119	1223	1616	1986	1037
Тэтгэврийн насны	557	612	686	817	223
Нийт малчдаас эмэгтэй	1291	1136	1321	1673	804
Насны бүрэлдэхүүн хувь	100	100	100	100	100
16-34 насны	33.5	35.0	28.2	25.9	31.4
35-аас тэтгэвэрт гарах хүртэл насны	44.4	43.3	50.4	52.5	56.5
Тэтгэврийн насны	22.1	21.7	21.4	21.6	12.1
Нийт малчдаас эмэгтэй хувь	51.2	40.3	41.2	44.2	43.8
Нэг малчин өрхөд ногдох малын тоо /толгойгоор/	308	276	205	195	285

Өрх, малчдын тоо, насны бүтэц, тэдний соёл, ахуйн байдал

Төрөл	2013	2014	2015	2016	2017
Малтай өрх	2476	2467	2408	2501	2531
Малчин өрх	1020	1166	1100	1193	1371
Малчдын тоо	1972	2223	2108	2279	2293
16-34 насны	592	586	546	604	586
35-аас тэтгэвэрт гарах хүртэл насны	1132	1350	1327	1390	1298
Тэтгэврийн насны	248	287	235	285	409
Нийт малчдаас эмэгтэй	948	1060	995	1050	985
Насны бүрэлдэхүүн хувь	100	100	100	100	100
16-34 насны	30	26.4	25.9	26.5	25.6
35-аас тэтгэвэрт гарах хүртэл насны	57.4	60.7	63.0	61	56.6
Тэтгэврийн насны	12.6	12.9	11.1	12.5	17.8
Нийт малчдаас эмэгтэй хувь	48.1	47.7	47.2	46.1	43.0
Нэг малчин өрхөд ногдох малын тоо /толгойгоор/	273	278	262	271	226

Малын тоо, сумдаар

Хонгор

163955

Дархан

68954

Орхон

40315

Шарын
гол

37715

2017 оны жилийн эцсийн мал тооллогын дүнгээр Дархан-уул аймгийн хэмжээнд 310939 толгой мал тоологдсон байна.

16996

38

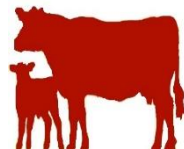
150838

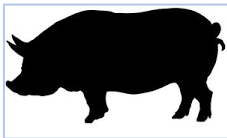

50291

92776

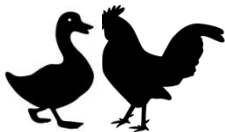

Гахай 1030

Туулай 27

Шувуу / 5 төрөл/ 10831

Зөгийн бүл 1996

ХАА-н зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Бүтээгдэхүүний нэр		Хэмжих нэгж	Үнэ, төгрөг	
			2016	2017
Ямааны ноолуур	Цагаан	кг	63000	60000
	Бор	кг	63000	60000
Хонины ноос		кг	600	2000
Адууны дэл		кг	4000	7000
Адууны сүүл		кг	6000	9000
Адууны шир		ш	40000	22000
Үхрийн шир	1.8-2.3 метрийн хэмжээтэй	ш	20000	23000
	2.3 метрээс дээш	ш	40000	38000
Хонины ноостой арьс		ш	500	2200
Ямааны ноолууртай арьс		ш	21000	30000

Малын үнэ / төгрөг /

Малын төрөл		2016		2017	
		эр	эм	эр	эм
Адуу	нас гүйцсэн	650000	670000	617339	56000
	өсвөр нас	455000	427500	456667	403333
Үхэр	нас гүйцсэн	857500	800000	750000	742500
	өсвөр нас	497500	550000	497500	535000
Хонь	нас гүйцсэн	140000	150000	102500	122500
	өсвөр нас	78750	82500	77500	82500
Ямаа	нас гүйцсэн	90000	81250	77500	75000
	өсвөр нас	46667	50000	46667	50000

Ургац хураалт

Үр тариа 11944.6 га
11201.5 тн

Төмс 879.1 га
8605.2 тн

Хүнсний ногоо 1268.2 га
13665.8 тн

Малын тэжээл 90 га
162 тн

Техникийн ургамал 5044.8 га
610.8 тн

Жимс, жимсгэн 9661.6 кг

Гол нэрийн зарим барааны жилийн дундаж үнэ

• Хонины мах, ястай, кг	5774.9
• Үхрийн ястай мах, кг	6747.2
• Гурил 1-р зэрэг, савласан, кг	1042.8
• Цагаан будаа, задгай, кг	2331
• Шингэн сүү, задгай, л	1235.3
• Төмс, кг, дотоод	922.2
• Сонгино, кг, Хятад	1483.3
• Элсэн чихэр, задгай, кг	2372.4
• Цахилгаан , 1 кВт	116.25
• Халаалт, 1м2	487.17
• Тосон будаг, 1 л, БНХАУ	3425
• Цемент, 1 уут, Хятад	10125
• Түлшний мод, шуудай	2541.7
• Нүүрс, шуудай 20-25 кг	4500
• Бензин, А-80, 1 л	1476.7
• Бензин, АИ-92, 1 л	1615
• Дизелийн түлш, 1 л	1704.2

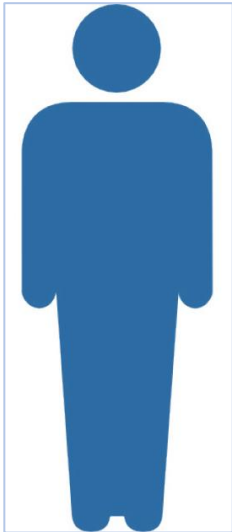
Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл сүүлийн 5 жилээр

/ 2005 оны зэрэгцүүлэх үнэ, сараар, сая.төг/

	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он
Бүгд	184797.1	212701.9	105997.0	113921.2	195086.4
Цахилгаан, дулаан, ус	13022.2	13416.6	12935.1	13319.2	13609.4
Уул уурхай олборлолт	81730.6	63212.0	9438.9	57761.1	131061.6
Боловсруулах үйлдвэрлэлт	90044.3	136073.3	83623	42840.9	50415.4

НЭГ ХҮНД НООГДОХ АЖ ҮЙЛВЭРИЙН ЗАРИМ НЭР ТӨРЛИЙН
БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

Нүүрс 8.5 тн

Төмрийн хүдрийн баяжмал 18.8 тн

Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн 2.6 л

Малын мах 14.4 кг

Ургамлын тос 2.1 л

Талх, нарийн боов 11.7

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний борлуулалт сүүлийн 5 жилээр

/оны үнээр, сая.төг /

	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он
Бүгд	208886.9	202501.9	191529.0	233790.4	279619.7
Цахилгаан, дулаан, ус	28610.7	36938.9	38676.0	43753.3	46898.8
Уул уурхай олборлолт	69609.1	22782.2	29581.9	105919.6	104751.5
Боловсруулах үйлдвэрлэлт	110667.1	142780.8	123271.1	84117.5	127969.4

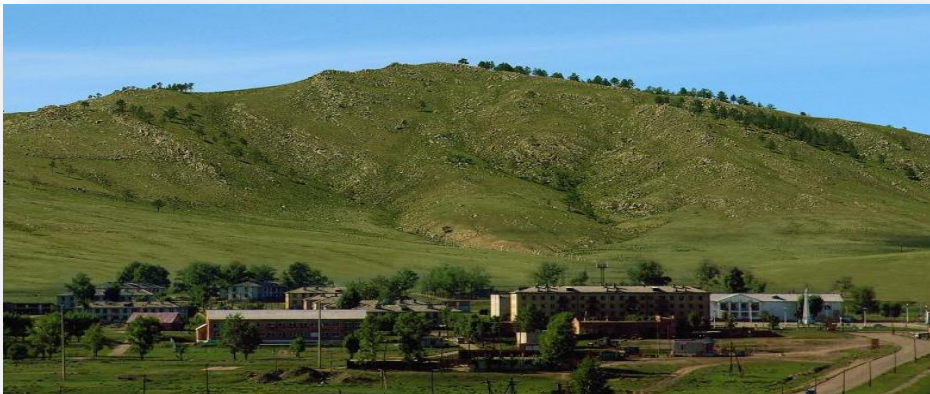

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАРЫН ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

	Хэмжих нэгж	он	
		2016	2017
Цахилгаан	мян.кв.цаг	223380.1	226985.8
Дулаан	мян.ккал	549.8	557.2
Түгээсэн ус	мян.м.куб	3133.1	3565.6
Нүүрс	мян.тонн	762.0	912.2
Алт	кг	58.2	136.6
Хүдэр	мян.тн	539.5	2657.2
Хүдэр баяжмал	мян.тн	1203.3	1920.5
Элс хайрга	мян.м.куб	53.8	41.5
Шохой чулуу	мян.тн	6.5	4.9
Мах	тн	2580.6	1467.8
Хиам	тонн	122.2	127.5
Өлөн гэдэс	м.гогц	155.6	65.6
Гурил	тонн	28878.2	27354.1
Талх	тонн	1091.6	636.2
Нарийн боов	тонн	571.8	565.5
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн	мян.литр	361.3	260.2
Ургамлын тос	мян.литр	475.1	210.0
Архи	мян.литр	3.0	30.1
Цэвэр ус	мян.л	158.4	522.1
Хэвлэл	мхдх	1838.3	2303.6
Нэхий дээл	шир	7974.0	11301.0
Хүүхдийн дээл	шир	1223.0	6523.0
Ажлын хувцас	шир	12269.0	8142.0
Эсгий шахай	шир	18396.0	25276.0
Савхин дээл	шир	10021.0	15675.0
монгол дээл	шир	1466.0	1430.0
Гутал	Хос	81258.4	68902.0
Эсгий	мян.м	10.0	6.7
Хөх шир үхэр	шир	69448.0	107259.0
Төмрийн бэлдэц	тонн	16319.0	20685.5
Цувимал	тонн	15923.0	15858.8
Шохой	тн	3757.2	4178.8
Тоосго	сая.шир	1.8	0.7
Зуурмаг	мян.м.куб	4300.0	8100.0
Вакум цонх, хаалга	м,кв	3013.5	2670.0

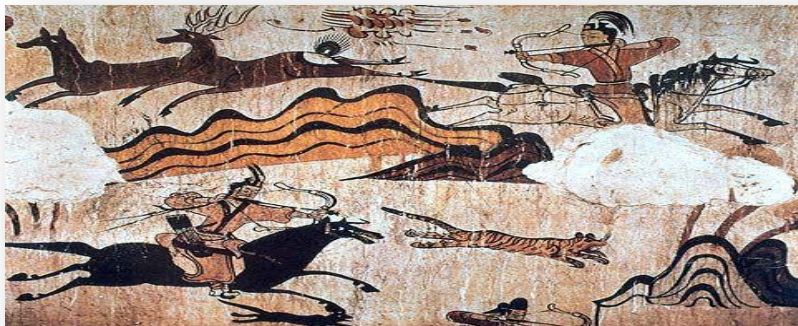

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН 7 ГАЙХАМШИГ

1. Тахилгат Их Дархан уул

Их Дархан уул нь Шарын гол сумын хойд талд дүнхийх д.т.д 1239 м өндөрт орших орон нутгийн тахилгат уул юм. Их Дархан уулын баруун доогуур Шарын гол урсана.

2. Шарын голын Зосон зураг

Дархан-Уул аймгаас хойш 25 км зайтай орших Шарын гол Цагаан нуураас зүүнтээ Шарын голын хөндий рүү хойноос түрж орсон хадтай жижиг уулын урд баруун хормойгоор эртний дугуй, дөрвөлжин чулуун далантай жижиг булш, хиргисүүр 20 гаруй бий.

3. Дурлалын мод

Зулзагын голын амралтын бүс нутагт ойн дундуур явсан шороон замын дэргэд ийм нэртэй хоорондоо ороцолдож ургасан хоёр мод байдаг.

4. Дүрс нарс

Домог өгүүлэхэд Дондов ламын рашаан цацсан гүш /өвс/ нь ногоон мод болж рашааны дусал бүр нь олон мянган ургаа мод болж, түүнийг алсаас харсан Өөлдийн цэргүүд Өндөр гэгээний их цэрэг Хараа нолын хөвөөнд ирж буужээ хэмээн айн сандарч зугтсан гэдэг. Эрхэт уул нь ихтом баатарын майхан болж харагдсан юм. Иймээс энэ нарсан ойг Дүрс нарс гэж нэрлэжээ.

5. Хүйтний голын хадны бичээс

Хүйтний голын эхэнд бичигт хошууны хадны нөмөрт буй Монгол, дөрвөлжин бичгийн бичээсүүд, зосон зургуудыг анх 1981 онд доктор Н.Сэр-Оджав, Б.Цэвээндорж, А.Очир нар илрүүлэн судалж ерөнхий утгыг тойлсон байдаг.

6. Лам Дондовын рашаан

Хонгор сумын Салхит багийн урд талд орших Эрхэт хайрхан уул, Хараа гол хоёрын дунд ходоод гэдэс доторын өвчин анагаах рашаан бий Эрхэт уулын өвөрт Дондов нэртэй зурхайч, номтой том лам байсан бөгөөд тэрээр энэ рашаанаас байнга уудаг байснаас ийнхүү нэрлэгдсэн аж.

7.Буурал уулын булш

XIII-XIV зууны үеийн Монголын эзэнт нүрний нийт 27 булш Хонгор сумын төвөөс хойш орших Их Буурал уулын өвөрт бий.

Дархан-Уул аймагтай холбоотой ВЭБ хуудсууд

- <http://www.darkhan.gov.mn>
- <http://www.darkhan-uul.nso.mn>